

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Slučajevi u kojima se brak može razvrgnuti opisani su u dijelu o obiteljskom pravu latvijskog Građanskog zakona i u odjeljku P Zakona o javnim bilježnicima. Opći okvir o sklapanju braka propisan je u dijelu o obiteljskom pravu Građanskog zakona.

U Latviji brak mogu razvrgnuti jedino sud ili javni bilježnik (*notārs*). Sud može razvrgnuti brak na zahtjev jednog ili oba bračna partnera. Javni bilježnik može razvrgnuti brak ako su se bračni partneri dogovorili o razvodu braka i nemaju zajedničke maloljetne djece ili zajedničke imovine ili ako bračni partneri imaju zajedničko maloljetno dijete ili zajedničku imovinu, ali su sklopili pisani sporazum o skrbištvu nad maloljetnim djetetom, o pravima posjećivanja, o sredstvima za uzdržavanje djeteta i o podjeli zajedničke imovine.

Stoga je jedan od preduvjeta za ovakav razvod braka sporazum između bračnih partnera o skrbištvu nad djetetom rođenim u braku, o sredstvima za uzdržavanje djeteta i o podjeli zajedničke imovine.

Ako se brak razvodi na sudu, sud mora utvrditi da su bračni odnosi narušeni. Bračni odnosi smatraju se narušenima ako bračni partneri ne žive zajedno i ne može se očekivati da će ponovno započeti zajednički život.

Jedan od preduvjeta za razvod kod javnog bilježnika jest sporazum između bračnih partnera o skrbištvu nad djetetom rođenim u braku, o sredstvima za uzdržavanje djeteta i o podjeli zajedničke imovine. Ako bračni partneri ne postignu sporazum, ta se pitanja moraju riješiti na sudu zajedno sa zahtjevom za razvod braka.

2 Koji su razlozi razvoda?

Razvod braka kod javnog bilježnika

Brak se može razvesti ako su bračni odnosi narušeni, a bračni partneri postigli su sporazum o razvodu braka te je javnom bilježniku predan zajednički zahtjev koji su potpisala oba bračna partnera. Ako bračni partneri imaju maloljetnu djecu ili zajedničku imovinu, zahtjevu mora biti priložen pisani sporazum o skrbištvu nad zajedničkim maloljetnim djetetom, o sredstvima za uzdržavanje djeteta i o podjeli zajedničke imovine.

Razvod braka na sudu

Brak se može razvesti na sudu u slučajevima kada bračni partneri nisu postigli sporazum o razvodu braka i ispunjen je jedan od sljedećih uvjeta: bračni partneri živjeli su odvojeno više od tri godine: bračni partneri žive odvojeno, nema zajedničkog kućanstva i jedan od bračnih drugova odlučan je da neće obnavljati zajedničko kućanstvo zbog čega ne postoji mogućnost zajedničkog suživota u braku. Moguće je da nema zajedničkog kućanstva čak i ako bračni partneri žive u zajedničkoj nekretnini.

Ako su bračni partneri živjeli odvojeno kraće od tri godine, sud može razvesti brak samo u sljedećim slučajevima:

razlog za raskid braka je fizičko, seksualno, psihološko ili ekonomsko nasilje jednog od bračnih partnera prema bračnom partneru koji traži razvod braka ili prema njegovom drugom djetetu, ili prema zajedničkoj djeci bračnih partnera;

jedan bračni partner prihvaća zahtjev drugog partnera da se brak razvede;

jedan od bračnih partnera počeo je živjeti s drugom osobom i iz tog se partnerstva rodilo dijete ili se očekuje njegovo rođenje.

Ako u opisanim okolnostima sud vjeruje da se brak svejedno može očuvati, moguće je odgoditi postupak razvoda za do šest mjeseci radi mogućeg pomirenja bračnih partnera.

Ako jedan od bračnih partnera zatraži razvod braka prije nego što prođu tri godine odvojenog života iz razloga koji nisu prethodno navedeni, sud ne može razvesti brak prije isteka zakonskog trogodišnjeg roka trajanja rastave i mora odgoditi razmatranje predmeta radi mogućeg pomirenja bračnih partnera.

Ako su bračni partneri živjeli odvojeno kraće od tri godine, javni bilježnik može razvesti brak samo ako oba bračna partnera pristanu na razvod braka i dostavili su zahtjev za razvod javnom bilježniku u skladu s postupkom propisanim u Zakonu o javnim bilježnicima.

Sud ne može razvesti brak čak i ako su narušeni bračni odnosi ako je očuvanje braka nužno u iznimnim okolnostima u interesu zajedničkog maloljetnog djeteta bračnih partnera.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Čim presuda o razvodu braka počne proizvoditi učinke ili čim ovlašteni javni bilježnik izda potvrdu o razvodu braka, prava i obveze koje proizlaze iz pravnog odnosa između bračnih partnera prestaju postojati. Razvodom braka bivši bračni partneri mogu dobiti nove obveze i prava. Nakon razvoda braka, obje stranke mogu sklopiti novi brak.

U skladu s Građanskim zakonom, bračni partner koji je promijenio prezime nakon sklapanja braka ima pravo koristiti se tim prezimenom nakon razvoda braka ili, ako to zatraži, sud ili javni bilježnik dopustit će tom bračnom partneru uporabu prezimena koje je imao prije sklapanja braka.

Na zahtjev drugog bračnog partnera, sud može zabraniti bračnom partneru koji je pridonio razvodu braka da zadrži prezime stečeno brakom, ako se time ne utječe na interese djeteta.

3.2 podjelu imovine supružnika

Javni bilježnik može razvesti brak ako su bračni partneri postigli prethodni sporazum o podjeli zajedničke imovine i ako je sporazum priložen zahtjevu za razvod braka.

Kada se brak razvodi na sudu, bračni partneri mogu se dogovoriti o podjeli zajedničke imovine. Ako bračni partneri ne uspiju postići sporazum, njihove zahtjeve rješava sud na temelju Građanskog zakona ili odredbi bračnog ugovora. U Građanskom zakonu predviđene su dvije vrste imovinskopravnih odnosa, odnosno, odnos propisan zakonom i odnosi utvrđeni bračnim ugovorom i njima je propisan postupak podjele imovine u slučaju razvoda.

Ako su imovinskopravni odnosi utvrđeni zakonom, u slučaju podjele imovine svaki od bračnih partnera ima pravo zadržati imovinu koja mu/joj je pripadala prije braka i zasebnu imovinu stečenu u braku. Sve što su bračni partneri zajedno stekli tijekom braka ili što je stekao jedan od njih koristeći se zajedničkim sredstvima smatra se zajedničkom imovinom oba bračna partnera. Pretpostavlja se da zajednička imovina jednako pripada bračnim partnerima, osim ako jedan od njih može potkrijepiti i dokazati da bi ona trebala biti podijeljena na različite dijelove.

Ako su imovinskopravni odnosi uređeni bračnim ugovorom, u tom ugovoru može biti predviđeno zasebno vlasništvo ili zajedničko vlasništvo nad svom imovinom bračnih partnera i u tom će se slučaju o podjeli imovine odlučivati u skladu s postupkom propisanim u zakonu kojim je uređen predmetni ugovorni imovinskopravni odnos.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

U slučaju razvoda, pitanja koja proizlaze iz pravnog odnosa u obitelji, a koja su prethodno opisana, posebno pitanja koja proizlaze iz pravnih odnosa između roditelja i djece, ne mogu se zasebno razmatrati.

Ako brak razvodi javni bilježnik, bračni partneri moraju se dogovoriti ne samo o razvodu već i o skrbništvu, pravima na posjećivanje i uzdržavanju djece.

Zajedno sa zahtjevom za razvod braka mora se podnijeti prethodni pisani sporazum o skrbništvu nad zajedničkim maloljetnim djetetom, o pravima na posjećivanje i o uzdržavanju djeteta.

Ako brak razvodi sud, bračni partneri moraju se dogovoriti o skrbništvu nad zajedničkim maloljetnim djetetom, o pravima na posjećivanje i o uzdržavanju djeteta. Ako takav sporazum nije sklopljen, zahtjeve treba podnijeti zajedno sa zahtjevom za razvod braka, osim ako su ta pitanja već uređena. U protivnom sud ne može odobriti razvod.

Posljedice razvoda u pogledu roditeljske odgovornosti

Odgovornost za brigu o djetetu ne prestaje ako dijete više ne živi s jednim ili oba roditelja.

Ako roditelji žive odvojeno, njihova se zajednička odgovornost nastavlja. Brigu i nadzor nad djetetom mora osigurati roditelj s kojim dijete živi.

Roditelji zajednički donose odluke o pitanjima koja bi mogla imati značajni učinak na razvoj djeteta. Sporovi između roditelja rješavaju se na sudu za siročad (*bāriņtiesa*), osim ako je zakonom propisano drugačije.

Zajedničko skrbništvo roditelja prestaje kada se sporazumom između roditelja ili sudskom odlukom utvrdi skrbništvo jednog roditelja.

Ako skrbništvo nad djetetom ostvaruje isključivo jedan roditelj, taj roditelj ima prava i obveze koje proizlaze iz skrbništva. Drugi roditelj mora imati prava na posjećivanje (pravo održavati kontakt i pravo na privatni odnos s djetetom).

Posljedice razvoda u pogledu uzdržavanja djeteta

Pitanje uzdržavanja djeteta uređuje se tijekom postupka za razvod braka. Roditelji su obvezni osigurati uzdržavanje djeteta u skladu sa svojim sposobnostima i financijskim mogućnostima. Otac i majka dužni su uzdržavati dijete dok se ono ne bude moglo samo uzdržavati. Odgovornost za uzdržavanje djeteta ne prestaje ako dijete više ne živi s obitelji ili ako više ne živi s jednim ili oba roditelja. Nakon razvoda braka, roditelji djeteta mogu se dogovoriti o uzdržavanju djeteta, ali ako roditelji ne postignu sporazum, spor rješava sud u okviru postupka za razvod braka.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

U Građanskom je zakonu propisano da u trenutku razvoda braka ili čak nakon razvoda bivši bračni partner može tražiti od drugog bračnog partnera plaćanja koja su razmjerna financijskim mogućnostima drugog bračnog partnera u cilju osiguravanja prethodne razine uvjeta života prvog bračnog partnera. Dužnost osiguravanja prethodne razine uvjeta života bivšeg bračnog partnera prestaje u sljedećim slučajevima:

vrijeme koje je prošlo od razvoda ili poništaja braka jednako je trajanju razvedenog braka ili, u slučaju poništenog braka, trajanju suživota,

bivši bračni partner sklopio je novi brak,

bivši bračni partner ima dovoljno prihoda da se sam može uzdržavati,

bivši bračni partner izbjegava vlastitim radom stjecati sredstva za vlastito uzdržavanje,

bivši bračni partner koji je morao uzdržavati drugog bračnog partnera nema dovoljno sredstava za život ili je postao nesposoban za rad,

bivši bračni partner koji je uzdržavana osoba počinio je kazneno djelo protiv drugog bračnog partnera ili protiv života, zdravlja, slobode imovine i časti drugog bračnog partnera ili rođaka drugog bračnog partnera u silaznoj ili uzlaznoj liniji,

bivši bračni partner napustio je drugog bivšeg bračnog partnera u bespomoćnom stanju kada mu je bilo moguće pomoći;

bivši bračni partner namjerno je drugog bivšeg bračnog partnera ili njegovog člana rodbine u silaznoj ili ulaznoj liniji lažno optužio za kazneno djelo,

bivši bračni partner živi rastrošno ili nemoralno,

bivši bračni partner koji mora uzdržavati drugog bračnog partnera umro je ili je proglašen mrtvim ili je drugi bivši bračni partner umro ili je proglašen mrtvim,

postoje drugi važni razlozi za prekid dužnosti.

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

Pojam „sudske rastave” ne postoji u latvijskom pravnom sustavu.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Pojam „sudske rastave” ne postoji u latvijskom pravnom sustavu.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Pojam „sudske rastave” ne postoji u latvijskom pravnom sustavu.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Brak se može poništiti ako su njegovim sklapanjem prekršene zakonske odredbe kojima je zabranjeno njegovo zakonito sklapanje. Od trenutka kada je presuda o poništaju braka počela proizvoditi učinke, smatra se da stranke nikada nisu bile u braku i brak se smatra ništavnim od trenutka kada je sklopljen.

Treba napomenuti da se brak može poništiti i nakon razvoda.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Brak se može poništiti samo u sljedećim slučajevima predviđenima zakonom:

nadležni službenik ili matični ured ili svećenik jedne od crkava navedenih u Građanskom zakonu nije upisao brak,

brak je sklopljen lažno bez namjere stvaranja obitelji,

brak je sklopljen prije nego što su bračni partneri navršili osamnaest godina, ili, u određenim okolnostima, prije nego što je jedan od bračnih partnera navršio šesnaest godina, nakon čega brak može biti valjan ako je sklopljen s odraslom osobom i uz suglasnost roditelja ili skrbnika. Međutim, takav se brak ne može poništiti ako je nakon sklapanja braka začeto dijete ili ako su obra bračna partnera postala punoljetna u trenutku kada je donesena sudska presuda, u trenutku sklapanja braka, jedan od bračnih partnera bio je u stanju zbog kojeg nije mogao razumjeti važnost svojih postupaka ili nije mogao kontrolirati svoje postupke;

brak je sklopljen između osoba koje su unutar zabranjenih stupnjeva srodstva, odnosno, rođaci u izravnoj ulaznoj ili silaznoj liniji, brat i sestra ili polu-brat i polu-sestra,

brak je sklopljen između usvojitelja i usvojenika, osim ako su pravni odnosi uspostavljeni usvajanjem raskinuti,

brak je sklopljen između skrbnika i maloljetnika, ili između upravitelja zaklade i korisnika zaklade, prije raskida odnosa skrbništva ili upravljanja zakladom, jedan od bračnih partnera već je bio u braku.

U svim tim slučajevima, zainteresirana stranka ili državni odvjetnik mogu podnijeti zahtjev za poništaj braka u bilo kojem trenutku, bez ograničenja. Ako je brak prekinut smrću ili razvodom, zahtjev za poništaj mogu podnijeti samo osobe na čija je prava to utjecalo. Ako su umrla oba bračna partnera, više nije moguće podnijeti zahtjev za poništaj braka.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Bračni partner čiji je brak poništen uzima natrag prezime koje je imao prije braka. Ako u trenutku sklapanja braka bračni partner nije bio svjestan činjenice da bi brak trebalo poništiti, može od suda tražiti zadržavanje prezimena stečenog brakom.

Ako je u trenutku sklapanja braka jedan od bračnih partnera bio svjestan da se brak može poništiti, drugi bračni partner ima pravo tražiti od tog bračnog partnera ne samo sredstva nužna za održavanje svog prethodnog načina života već i odštetu za moralnu štetu.

U slučaju poništaja braka, okolnosti u kojima se bivši bračni partner oslobađa obveze osiguravanja prethodne razine načina života drugog bračnog partnera iste su kao i u slučaju razvoda (vidi pitanje 3.4.).

U pogledu podjele imovine nakon poništaja braka, svaki od bivših bračnih partnera ima pravo zadržati imovinu koju je imao prije braka i svu imovinu stečenu za vrijeme suživota. Zajednička imovina dijeli se jednako između bivših bračnih partnera.

Ako u trenutku sklapanja braka niti jedan od bračnih partnera nije bio svjestan činjenice da bi brak trebalo poništiti, imovina će se podijeliti u skladu s odredbama Građanskog zakona kojima je uređena podjela imovine stečene za vrijeme trajanja zakonitog braka. Ako, međutim, samo jedan bračni partner nije bio svjestan činjenice da bi brak trebalo poništiti, postupak u vezi s podjelom imovine stečene za vrijeme trajanja zakonitog braka primjenjuje se samo na bračnog partnera koji nije bio svjestan da bi brak trebalo poništiti.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

U Latviji brak može razvesti javni bilježnik na temelju zajedničkog zahtjeva oba bračna partnera. Postupak za razvod braka kod javnog bilježnika propisan je u odjeljku P Zakona o javnim bilježnicima. Ovlašteni javni bilježnik može razvesti brak ako su se bračni partneri dogovorili o razvodu braka i nemaju zajedničke maloljetne djece ili zajedničke imovine ili ako bračni partneri imaju zajedničko maloljetno dijete ili zajedničku imovinu, ali su sklopili pisani sporazum o skrbi nad maloljetnim djetetom, o pravima na posjećivanje i o podjeli zajedničke imovine.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Razvod braka kod javnog bilježnika

Ako brak razvodi javni bilježnik, nema posebne mjesne nadležnosti nego se stranke mogu obratiti bilo kojem javnom bilježniku u zemlji. To ne uključuje prekogranične predmete u kojima je nadležnost uređena Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003. Ako, u skladu sa zakonodavstvom Europske unije ili drugim međunarodnim zakonodavstvom, prekogranični razvod nije u nadležnosti Latvije, ovlašteni javni bilježnik ne može pokrenuti postupak razvoda braka i mora o tome obavijestiti bračne partnere.

U slučajevima prekograničnog razvoda braka primjenjivo pravo utvrđuje se u skladu s Uredbom Vijeća (EU) br. 1259/2010 od 20. prosinca 2010. o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenjivog na razvod braka i zakonsku rastavu.

U zahtjevu za razvod podnesenom javnom bilježniku mora biti navedeno sljedeće:

ime, prezime i osobni identifikacijski broj svakog bračnog partnera (ako bračni partner nema osobni identifikacijski broj, navodi se godina, dan i mjesec rođenja),

godina, dan i mjesec vjenčanja i broj upisa u matičnu knjigu,

zemlja u kojoj je brak upisan i nadležno tijelo ili crkva i svećenik pred kojima je brak sklopljen

imaju li bračni partneri maloljetnu djecu i jesu li postigli sporazum o skrbi nad zajedničkom maloljetnom djecom, ostvarivanju prava na posjećivanje i uzdržavanju;

imaju li bračni partneri zajedničku imovinu i jesu li postigli sporazum o podjeli te imovine, prezimena bračnih partnera nakon razvoda.

Zahtjevu mora biti priložen izvornik vjenčanog lista ili preslika ili izvadak koji je izdao matični ured ili izvjava matičnog ureda.

Ako bračni partneri imaju maloljetnu djecu ili zajedničku imovinu, zahtjevu mora biti priložen pisani sporazum o skrbi nad zajedničkim maloljetnim djetetom, o uzdržavanju djeteta, pravima na posjećivanje i o podjeli zajedničke imovine.

Razvod braka na sudu

Zahtjev za razvod ili poništaj braka podnosi se nadležnom okružnom ili gradskom sudu (*rajona (pilsētas) tiesa*) — to je obično sud u prijavljenom prebivalištu tuženika, ili ako ga nema, *de facto* prebivalištu tuženika. Zahtjev se može podnijeti na sudu u prijavljenom prebivalištu tužitelja ili, ako ono nije poznato, *de facto* prebivalištu tužitelja, u sljedećim slučajevima:

maloljetnici žive s tužiteljem,

razvodi se brak sklopljen s osobom koja služi kaznu zatvora,

razvodi se brak sklopljen s osobom koja nema prijavljeno prebivalište i čije *de facto* prebivalište nije poznato ili koja živi u inozemstvu.

Pravila o nadležnosti u pitanjima razvoda, zakonske rastave i poništaja braka kada jedan od bračnih partnera ima prebivalište u drugoj državi članici ili je državljanin druge države članice propisana su u Uredbi Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000

Kada je utvrđena odgovarajuća država članica, primjenjuju se nacionalna pravila parničnog postupka u toj državi.

Pravila o nadležnosti u bračnim sporovima također su propisana u bilateralnim međunarodnim sporazumima o pravnoj pomoći i pravnim odnosima koji su uspostavljeni s državama izvan EU-a i koji obvezuju Latviju.

U skladu s odjeljkom 128. Zakona o parničnom postupku, u zahtjevu mora biti navedeno sljedeće:

naziv suda kojem se podnosi zahtjev;

ime, prezime, osobni identifikacijski broj i prijavljeno prebivalište tužitelja (ako tužitelj nema prijavljeno prebivalište, njegovo *de facto* prebivalište); u slučaju pravne osobe, ime, matični broj i sjedište; tužitelj može također navesti drugu adresu za slanje dopisa sudu;

ime, prezime, osobni identifikacijski broj, prijavljeno prebivalište i prijavljena dodatna adresa tuženika li zainteresirane stranke, ili, ako nije poznato, *de facto* prebivalište; u slučaju pravne osobe, ime, matični broj i sjedište; ako je poznato, treba navesti osobni identifikacijski broj ili registracijski broj tuženika;

ime, prezime, osobni identifikacijski broj i adresa za dostavu sudskih pismena zastupniku tužitelja, ako postupak pokreće zastupnik, ili u slučaju pravne osobe, ime, matični broj i sjedište;

u zahtjevu za naplatu novčanog iznosa, ime kreditne institucije i broj računa na koji će se izvršiti plaćanje, ako ga ima;

predmet spora;

iznos potraživanja, ako se potraživanje može procijeniti u novčanim okvirima, uz navođenje načina izračuna iznosa koji se vraća li osporava;

činjenice na kojima tužitelj zasniva svoj zahtjev i dokazi kojima se potvrđuju te činjenice;

zakon na kojem se temelji tužbeni zahtjev;

potraživanja tužitelja;

popis dokumenata priloženih zahtjevu;

datum sastavljanja zahtjeva i ostale relevantne informacije.

U skladu s odjeljkom 235.1 Zakona o parničnom postupku, u zahtjevu za razvod braka mora biti navedeno i sljedeće:

početak odvojenog života stranaka;

pristaje li drugi bračni partner na razvod braka;

jesu li stranke postigle dogovor o skrbništvu nad djecom, postupcima za ostvarivanje prava na posjećivanje drugog roditelja, uzdržavanju i podjeli imovine stečene u braku ili sudu podnose zasebne zahtjeve u tu svrhu.

Tužitelj ili njegov ili njezin zastupnik moraju potpisati pismeni zahtjev. U bračnim sporovima i postupku za poništaj, zastupnik stranke mora imati posebno ovlaštenje za postupanje u predmetu. Ovlaštenjem za postupanje u bračnom sporu ili postupku za premještaj obuhvaćena su i ostala povezana potraživanja. Zahtjevu mora biti priloženo sljedeće:

ovjerena preslika zahtjeva, koja se šalje tuženiku;

dokument kojim se dokazuje da je plaćena državna pristojba i ostali sudski troškovi u skladu s postupkom i u iznosu koji je propisan zakonom;

dokument ili dokumenti kojima se potvrđuju okolnosti na kojima se temelji zahtjev (kao što je potvrda o upisu braka).

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Država u pravilu pruža pravnu pomoć ako osoba zbog financijskog stanja ili razine dohotka ne može osigurati zaštitu svojih prava ili ako se iznenada nađe u situacijama i financijskom položaju zbog kojeg to ne može učiniti (npr. zbog prirodne katastrofe, više sile ili drugih okolnosti izvan njezine kontrole) ili osoba u potpunosti ovisi o državi ili lokalnom tijelu zbog čega joj je objektivno teško zaštititi svoja prava. Pravna pomoć odobrava se u skladu s odredbama Zakona o državnoj pravnoj pomoći (*Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums*).

Pravnom pomoći u načelu su obuhvaćeni izdaci povezani s pripremom dokumenata u postupku, pravnim savjetovanjem za vrijeme trajanja postupka, zastupanjem na sudu i izvršenjem sudske presude.

Latvija također pruža pravnu pomoć u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

U prvom stupnju predmet rješava okružni ili građanski sud (*rajona (pilsētas) tiesa*). Protiv odluke moguće se žaliti regionalnom sudu (*apgabaltiesa*), a moguće ju je osporiti i u postupku kasacije (*kasācija*).

Ako će brak razvesti javni bilježnik, vrijedi istaknuti da se ne može dovesti u pitanje istinitost dokumenata ovjerenih u skladu sa zakonom propisanim postupkom. Oni se mogu osporiti pokretanjem zasebnog postupka.

Prigovor da ovlašteni javni bilježnik nije ispravno postupio pri izvršavanju svojih dužnosti ili da je odbio izvršiti svoje dužnosti podnosi se regionalnom sudu u čijoj se nadležnosti nalazi javni bilježnik u roku od mjesec dana od datuma kada je javni bilježnik konačno izvršio radnju koja je predmet prigovora ili je odbio izvršiti traženu radnju.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Presuda o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju braka donesena u drugoj državi članici mora se priznati u Latviji u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003. U Uredbi je propisano da se presuda donesena u državi članici priznaje u drugoj državi članici bez potrebe provođenja posebnog postupka.

U cilju osiguranja priznavanja u Latviji presude o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju braka donesene u drugoj državi članici, svaka zainteresirana stranka može, u skladu s postupkom predviđenim u Uredbi Vijeća (EZ) br. 2201/2003, zatražiti donošenje odluke o priznavanju ili nepriznavanju presude podnošenjem zahtjeva za priznavanje (*atzīšana*) ili za priznavanje i izvršenje (*atzīšana un izpildīšana*) strane presude od suda u mjestu u kojem će se izvršavati presuda, ili u prijavljenom mjestu prebivališta tuženika ili, ako nije poznato, *de facto* mjestu prebivališta tuženika.

Odluku o priznavanju ili priznavanju i izvršenju presude donesene na stranom sudu donosi sudac pojedinac na temelju podnesenog zahtjeva i priloženih dokumenata u roku od 10 dana od datuma podnošenja zahtjeva, bez sazivanja stranaka. Sudac može odbiti priznati sudsku odluku u Latviji samo na temelju jednog od razloga nepriznavanja navedenih u članku 22. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003. Njima se dopušta odbijanje priznavanja u Latviji sudske odluke donesene u drugoj državi članici u sljedećim slučajevima:

ako je takvo priznavanje očito u suprotnosti s javnom politikom u Latviji;

ako je odluka donesena u odsustvu tuženika, ako tuženiku nije pravodobno dostavljeno pismeno o pokretanju postupka ili jednakovrijedno pismeno da bi mogao pripremiti svoju obranu, osim ako je utvrđeno da je tuženik nedvosmisleno prihvatio sudsku odluku;

ako je sudska odluka nepomirljiva sa sudskom odlukom donesenom u postupku između istih stranaka u Latviji;

ako je nepomirljiva s prethodnom sudskom odlukom donesenom u drugoj državi članici ili državi nečlanici, između istih stranaka, ako ta prethodna sudska odluka ispunjuje uvjete potrebne za priznavanje u državi članici u kojoj se zahtjeva priznavanje.

U skladu s odjeljkom 638. Zakona o parničnom postupku, u zahtjevu za priznavanje sudske odluke mora biti navedeno sljedeće:

naziv suda kojem se podnosi zahtjev,

ime, prezime, osobni identifikacijski broj tuženika (ili, ako ga nema, drugi podaci za identifikaciju) i adresa za dostavu pismena suda; ako je tuženik pravna osoba, navodi se naziv, matični broj i sjedište;

ime, prezime, osobni identifikacijski broj tuženika (ili, ako ga nema, drugi podaci za identifikaciju), prijavljeno prebivalište i prijavljena dodatna adresa ili, ako ih nema, *de facto* prebivalište; ako je tuženik pravna osoba, dostavlja se naziv, matični broj i sjedište,

predmet zahtjeva i okolnosti na kojima se zahtjev temelji;

zahtjev podnositelja za priznavanje sudske odluke donesene na stranom sudu, ili za njezino priznavanje i izvršenje, u cijelosti ili djelomično;

ovlašteni zastupnik i njegova ili njezina adresa, ako je imenovan zastupnik za rješavanje predmeta u Latviji;

popis dokumenata priloženih zahtjevu;

datum i mjesto kada je sastavljen zahtjev.

U skladu s člankom 37. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003, uz zahtjev za priznavanje sudske odluke koju je donio sud u drugoj državi članici moraju biti priloženi sljedeći dokumenti:

primjerak odluke koji ispunjuje uvjete potrebne za utvrđivanje njezine autentičnosti,

ako je presuda donesena u odsutnosti, dokument kojim se potvrđuje da je tuženiku dostavljen dokument o pokretanju postupka (za razvod braka, zakonsku rastavu ili poništaj braka); u protivnom podnositelj zahtjeva može dostaviti dokument u kojem je navedeno da je tuženik nedvosmisleno prihvatio presudu donesenu u odsutnosti;

potvrda koju je izdalo nadležno tijelo ili sud u državi članici podrijetla sudske odluke u skladu s člankom 39. Uredbe Vijeća (EU) br. 2201/2003.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

U skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2201/2003, zainteresirana stranka može uložiti prigovor na priznavanje u Latviji presude donesene u drugoj državi članici u vezi s razvodom, zakonskom rastavom ili poništajem braka.

Prvo, u skladu s člankom 21. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003, svaka zainteresirana stranka može podnijeti sudu zahtjev za donošenje odluke o nepriznavanju u Latviji sudske odluke donesene u drugoj državi članici.

Drugo, tuženik u predmetu o priznavanju može osporiti priznavanje sudske odluke o Latviji čak i kada je druga osoba već podnijela zahtjev za priznavanje sudske odluke i ako je na temelju zahtjeva okružni ili gradski sud već priznao presudu. Tuženik može prigovoriti na priznavanje u Latviji sudske odluke donesene u drugoj državi članici osporavanjem odluke okružnog ili gradskog suda o priznavanju sudske odluke. U skladu s člankom 33. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003, odluka okružnog ili građanskog suda kojom se priznaje sudska odluka donesena u drugoj državi članici može se osporiti pred regionalnim sudom podnošenjem dodatnog prigovora (*blakus sūdzība*) sudu koji je donio odluku i slanjem zahtjeva na odgovarajući regionalni sud. Tuženik ili podnositelj zahtjeva mogu prosljediti odluku regionalnog suda o priznavanju sudske odluke Senatu Vrhovnog suda (*Augstākās tiesas Senāts*) podnošenjem dodatnog prigovora sudu koji je donio odluku i slanjem zahtjeva odjelu za građanske sporove Vrhovnog suda u Senatu.

Tuženik može uložiti prigovor na priznavanje presude donesene u drugoj državi članici samo na temelju jednog od razloga nepriznavanja koje su utvrđene u članku 22. Uredbe Vijeća(EZ) br. 2201/2003 (vidi pitanje 14.).

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Postupak za utvrđivanje primjenjivog prava propisan je u

Uredbi Vijeća (EU) br. 1259/2010 od 20. prosinca 2010. o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenjivog na razvod braka i zakonsku raspravu (Uredba Rim III.).

Poveznice

<http://www.tiesas.lv/>

<http://www.llrx.com/features/latvia.htm> **Engleski**

<http://www.vvc.gov.lv/>

<http://www.tm.gov.lv/>

Posljednji put ažurirano: 07/02/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.